

REISZ T. CSABA

A katasztertörténeti prozopográfia forrásai. Törzskönyvi lap, szolgálati és minősítési táblázat

A földadó kivetéséhez szükséges kataszteri felmérések történetének kutatásában egyre nagyobb figyelmet kap a munkálatokat végző szervezet kialakulásának, fejlődésének és működésének, valamint az abban tevékenykedő szakemberek életútjának a vizsgálata. A *Catastrum* már számos mérnök vázlatos vagy részletes életútját mutatta be más katasztertörténeti dolgozat részeként vagy önálló cikkben.¹ Az életrajzok összeállításához felhasznált könyvészeti és levéltári forrásanyag részletes bemutatása – háromrészesre tervezett cikksorozatban – a további hasonló feldolgozások forráskezelését segíti elő, nemcsak a kataszteri felmérés körében, de a pénzügyigazgatás-, sőt általában a hivatal-, a család- vagy a személyes karriertörténet-kutatásban is.

A kiegyezést követően kialakított állam-szervezet egyik fontos intézménye volt a Pénzügyminisztérium, amely 1867. március 10-én kezdte meg működését. A minisztériumon belül az állandó kataszter – később országos kataszteri felmérés – felmérési munkálatai-

nak ügyeit mindig önálló – bár számozásában többször változó, a 10., 8., 6., 22., 16., 21., 18., végül XVIII. számú – ügyosztály intézte. A szaktárca által végrehajtott korabeli, rendkívül radikális iratszelejtezések miatt azonban sajnos – különösen az ügyosztályok állagai esetében – az iratanyag nem egyéb töredéknél. Viszonylag jó állapotban maradt fenn az elnöki osztály iratanyaga, azonban az 1867–1919 közötti segéd- (iktató- és mutató)könyveket ugyancsak kiselejtezték.² A levéltáros elődök által végzett tárgyi csoportosítás és rendezés az elnöki iratanyag kutatását is megnehezíti. Mindezek fényében különösen értékes a minisztérium kataszteri ügyosztályának egy jogutód intézmény iratai között fennmaradt töredék-iratanyaga, amelynek adatban leggazdagabb dokumentumai a kataszteri személyzet törzslapjai, valamint szolgálati és minősítési táblázatai.³

Ezek a nyilvántartások a személyes (születés helye, ideje, felekezethez tartozás, házastárs, gyermekek), a képzettségi (közép- és felsőfo-

- 1 A folyóiratban megjelent életrajzi dolgozatok összefoglalása: BALATON PETRA: A Pénzügyminisztérium szolgálatában. Győri Ottmár (1867–1946) emlékezete. *Catastrum*, 4. (2017) 1:25–39. 1. lábjegyzet. A *Catastrum* más témájú cikkei további életrajzi adatokat tartalmaznak: PÁLYI ZSÓFIA KATA: A Magyar Királyi Telekzeti Könyomda Budán. 1. (2014) 1:2–19. (Bauer Norbert, Hátsék Ignác); SCHMIDT ANIKÓ: A Kataszteri Kalauz. Gondolatok az első magyar földmérési folyóiratról. 1. (2014) 1:20–25. (Gyűrky Antal); ZÁVOCZKI ADRIENN: Óbuda belterületének határleírása (1874). 1. (2014) 2:32–37. (Traupmann József); ZÁVOCZKI ADRIENN: Sártory Antal kézírata a magyarországi kataszteri felmérésről. 2. (2015) 1:25–33. (Sártory Antal); TÖRÖK ENIKŐ: Solt város ideiglenes felmérésének dokumentumai. 2. (2015) 2:22–30. (Mesterfy Márton, Ketskemény Sámuel, Franz József); REISZ T. CSABA: Javaslat a kataszteri felmérési törvényre. 2. (2015) 4:18–30. (Antalfy Andor); SCHMIDT ANIKÓ: A mérnök mint elbeszélő. Sci-fi és adományútemény a kataszteri mérnökök tollából. 2. (2015) 4:31–38. (Berczeli István, Gánóczy Sándor); TÖRÖK ENIKŐ: Az 1850-ben kinevezett kataszteri főmérnökök. 3. (2016) 1:26–34. (Anton Buttula, Josef Gsund, Josef Lokarner, Mersich András, Johann Mischkowsky, Alois Prokoss, Gregor Zunder); ZÁVOCZKI ADRIENN: Az Országos Felmérési Tisztviselők Internátus- és Segélyegylete. 3. (2016) 1:35–41. (Szikszay Elek); REISZ T. CSABA: A felmérési tisztviselők kérvénye magasabb rangosztályba sorolásukról (1892). 3. (2016) 2:35–46. (Vozáry Pál, Dékány Imre, Szimonisz Arnold, Németh Béla, Kanizsai/Wieland/Gyula, Pillmann József); GÁNÓCZY JÓZSEF: Gánóczy Sándor síremléke Pozsonypüspökiben. 3. (2016) 2:60–64. TÖRÖK ENIKŐ: A Temesi Bánság és Erdély tartományterképei a dúlónkénti felmérés alapján. 3. (2016) 3:31–40. (Gergely Sándor, Lázár Farkas).
- 2 BÉLAY VILMOS – KARDOS KÁLMÁN: *A Pénzügyminisztérium levéltára (1867–1944)*. Repertórium. Bp., 1960. Bevezetés.
- 3 Magyar Nemzeti Levéltár (= MNL) Országos Levéltára (= OL), S 92 Az Országos Földmérési Intézet egyes iratai (= S 92). No. 24. Országos kataszteri felmérés – alkalmazottak törzslapjai (Országos kataszteri felmérés. Szolgálatból 1911-ig bezárólag kivált tisztviselők és díjnokok törzslapjai, I–K) (= No. 24.); No. 25/1–9. Országos kataszteri felmérés – alkalmazottak törzslapjai (Régi szolgálati és minősítési táblázatok, A–Zs), 1884–1930 (= No. 25.); No. 26/1–2. Az állami földmérés törzskönyvi lapjai, 1925–1936. (= No. 26.). A kötetctímtől eltérően törzskönyvi lap és szolgálati és minősítési táblázat is lehet a kötetekben!

kú tanulmányok), a munkaköri és a szolgálati helyekre, illetményekre, jutalmakra, fegyelmikre, továbbképzésre és a szolgálati minősítésekre vonatkozó adatokat is tartalmazzák, sok esetben önmagukban is elegendő információt nyújtanak egy-egy szakember teljes életrajzá-
nak az elkészítéséhez. Az alábbiakban csak azt tekintem át, hogy a dualizmus idején a két dokumentumtípus vezetését hogyan szabályozták a kataszteri felmérésre vonatkozóan, de bízom abban, hogy a korábbi (az örökös tartományok felmérését végző, a hazainak sok mindenben például szolgáló) korszak személyzeti nyilván-
tartását is hasonlóképpen feltárják majd.⁴

Törzskönyvi lap

Az 1865. évi felmérési utasítás elrendelte, hogy a felmérés személyi állományáról az Országos Pénzügyigazgatóság elválasztható lapokból álló személyzeti könyvet (Personalbuch) – a korabeli megnevezéssel: állománykönyvet – vezessen, amelybe minden változást be kell jegyezni, a felmérési tisztviselő kilépésekor pedig annak lapját a kilépés tényének rögzítése mellett az új hatóságnak meg kell küldeni (18. §). Az utasítás XVII. mintája a nyilvántartási lap tartalmát és külalakját is rögzítette, azon az alábbi adatokat vették fel (szögletes zárójelben a rovat fordítása):⁵

- No. [Sorszám]
- Name und Eigenschaft des Beamten [A tisztviselő neve és minősége]
 - Zur Dienstleistung zugewiesen von ... laut Verordnung ... [Honnan, mely rendelet alapján rendelték a szolgálatra]
 - Abgegangen nach ... laut Verordnung ... [Hová és mely rendelet alapján távozott]

- No. [Sorszám]
- Vor- und Zuname [Kereszt- és vezeték-név]
- Stand und Anzahl der Kinder [Családi állapot és gyermekek száma]
 - Geburtsort und Vaterland [Születési hely és ország]
 - Geburts-Tag und Jahr [Születési nap és év]
 - Sprachkenntnisse, spricht / schreibt [Nyelvtudás, beszél / ír]
 - Studien und wo derselbe sich die zur Vermessung nöthigen Kenntnisse erworben [Tanulmányok, és a felméréshez szükséges ismereteket honnan szerezte]
 - Frühere Bedienstungen oder Beschäftigungen [Korábbi szolgálatok vagy foglalkozások]
 - Dienstbeschreibung [szolgálat leírása]
 - Dient seit / als / laut Dekret oder Verordnung [Mióta / miként / mely rendelet alapján szolgál]
 - Jeweilige Eintheilung seit / bei [Jelenlegi beosztás mióta / mely szervezeti egységénél]
 - Anerkennungen für besonders gute Verwendung, für das Operationsjahr / Art der Anerkennung / laut Dekret oder Verordnung [Elismerés a különösen jó munkavégzésért, működési év / elismerés módja / mely rendelet alapján]
 - Anmerkung [Megjegyzés].

A Pénzügyminisztérium 1877. június 5-én az addigi állománykönyvek helyett törzskönyvi lapok vezetését rendelte el (20657. sz.), ehhez mintát is közölt, ez azonban nem maradt fenn, így annak adattartalmára csak a kitöltött nyomtatványokból (D. 48.) következtethetünk.⁶

4 A félreértések elkerülése érdekében szükséges tehát rögzíteni, hogy ezeket a személyzeti nyilvántartásokat nem ekkor vezették csak be; és nem csak a pénzügyi területen készültek törzskönyvi lapok és táblázatok, szabályozásuk mindig az illetékes miniszter feladata és hatásköre volt. L. a korábbi gyakorlatról TÖRÖK ENIKŐ: A „földképi”, azaz felmérési igazgató hatásköre az 1854. évi előírások szerint. *Catastrum*, 4. (2017) 2: 14–28.

5 *Instruction zur Ausführung der in Folge der Allerhöchsten Patente vom 23. December 1817 und vom 20. October 1849 angeordneten Katastral-Vermessung*. Wien, 1865. A német nyelvű utasítás és annak modern magyar fordítása – Tuza Csilla munkája – elérhető a *Catastrum* honlapján (www.catastrum.hu). A XVII. minta az utasítás 151. oldalán található.

6 Állománykönyvek helyett törzskönyvi lapok vezetésének elrendelése. (Körrendelet a m. kir. háromszögmérési hivatalhoz, a határleíró mérnökökhöz, valamennyi felmérési felügyelőséghez és kataszteri igazgatóságához). 1877. évi 20657. szám. *Az „Országos Kataszteri Felmérés” ügykörére vonatkozó rendeletek gyűjteménye 1870. évtől 1897. év végéig*. Összegejt.: GÁNÓCZY SÁNDOR – TÖRÖK FERENC. Bp., 1898. [= *Rendeletek, 1870–1897*] 4–5.

A törzskönyvi lapokat két példányban kellett elkészíteni, az egyiket a felmérési felügyelőségben, a másikat a Pénzügyminisztériumban kellett őrizni.

A rendelet a kitöltést úgy szabályozta, hogy „ezen törzskönyvi lapok 1-ső rovata közepébe azon tisztviselő vezetéknevének kezdőbetűje lapidár írással foglal helyet, akire a törzskönyvi lap szól; a 2–12, valamint a 13-ik rovatnak első része az illető tisztviselő okmányai alapján, a legközelebb esz-közlendő helyszíni vizsgálat alkalmával a felügyelők és felmérési vezetők, illetőleg az illető tisztviselők által a legnagyobb pontossággal töltenek be, és a tartalom helyessége tekintetéből a törzskönyvi lapok a negyedik oldalon a 24-ik rovat alatt, azon napon keltezve, amelyen kitöltettek, iratnak alá”. Minden egyes tisztviselőről két, a kataszteri igazgató(ságo)król három példányt kellett felterjeszteni. A többi rovatot a Pénzügyminisztériumban töltötték ki, majd egy példányt visszaküldtek a „főnökségnek” (felügyelőségnek, igazgatóság-nak), azzal a megjegyzéssel, hogy minden olyan eseményt, amely a nyomtatvány 2–11. rovatába tartozik, jelenteniük kell.

A kataszteri felügyelőségek 1877 nyarán az akkor szolgálatban lévőkrol elkészítették az új táblázatokat, és azokba belefűzték a régieket.⁷

1889-ben az alaprendelethez kapcsolódva elrendelték, hogy a változások bejegyzését is csak bemutatott okmányok alapján végezhetik el.⁸

1892-ben a műszaki előadások, írás- és rajzgyakorlatok betartása körül tapasztalt hiányok miatt a vonatkozó rendeleteket megújították. Az előadások és a gyakorlatok látogatására a mérnöksegédek, felmérési növendékek és felmérési díjnokok voltak kötelezettek, azokat azonban,

akik kellő előrehaladást tanúsítottak, a felügyelőség indokolt előterjesztésére a minisztérium felmenthette e kötelezettség alól, és ezt a felmentést a törzskönyvi lapba is be kellett vezetni.⁹

A törzskönyvi lapok kitöltésére nem fordítottak elég figyelmet a kataszteri vezetők, azt hiányosan vagy szabályellenesen vezették, ezért 1892-ben ismét szabályozták azok kitöltését. A Pénzügyminisztérium 1892. évi 99466. számú, február 2-án kiadott rendelete megújította az 1877. évi 20657. számú alaprendeletet a következők szerint:¹⁰

A felesketett tisztviselőről a törzskönyvi lapokat a m. kir. államnyomda által készített nyomtatványokon (D. 48.) két példányban kell vezetni, az egyiket a hivatalfőnökségnél, a másikat a Pénzügyminisztériumban őrzik és nyilvántartják.

A tisztviselő az első kinevezése, illetve föl-esketése alkalmával két eredeti példányban, hiteles okmányok alapján saját kezűleg tölti ki a törzslapot, az első rovatba lapidárírással vezetéknevének első betűjét írja be, a 2–12. és a 13. rovat első részét a legnagyobb pontossággal kitölti, a tartalom helyességét a 24. rovatban saját kezű aláírásával igazolja és keltezéssel látja el. Az adatokat a hivatalfőnök a bemutatott okmányokkal összehasonlítja, majd a törzskönyvi lapot ellenjegyzi.

Az egyik példányt a hivatali főnök veszi át, nyilvántartásba veszi és megőrzi, a másik példányt pedig a Pénzügyminisztériumnak azonnal felterjesztik, felsorolva mindazokat az okmányokat, amelyeket valóban bemutatott a tisztviselő.

A 3–12. rovatokban változások, pótlások csak hiteles okmányok alapján történhetnek, erről azonban a Pénzügyminisztérium számára a hiteles okmányok felterjesztésével együtt jelentést

7 Erről tanúskodik: MNL OL, S 92 No. 24. az 1877-ben szolgálatban lévők törzskönyvi lapjainál. A kötet és az abban szereplő külföldi mérnökök életútjának elemzése: REISZ T. CSABA: Külföldi mérnökök a magyarországi kataszteri felméréseknél. *Archivarium historicorumque magistra: Történeti tanulmányok Bak Borbála tanárnő 70. születésnapjára*. Szerk.: KÁDÁR ZSÓFIA – LAKATOS BÁLINT – ZARNÓCZKI ÁRON. Bp., 2013. 189–215.

8 1889. évi 31849. számú PM-rendelet birtokigtagatás, vizsgálati vonalak bejegyzése, szabályrendeletek gyűjteményének vezetése, törzskönyvi lapok kiigazítása, lakház kivonat szerkesztésének és határleírási munkálatok összehasonlításáról. (Körrendelet valamennyi felmérési és helyszínelő felmérési felügyelőséghez.). *Rendeletek, 1870–1897*. 182.

9 Írás- és rajzgyakorlati lapok méretei és a műszaki előadások megtartása iránt kiadott rendeletek megújítása. (Körrendelet valamennyi felmérési felügyelőséghez.) 1892. évi 75856. szám. *Rendeletek, 1870–1897*. 114.

10 Törzskönyvi lapok helyes kiállítására és vezetéséről. (Körrendelet a m. kir. háromszögmereti számító hivatalhoz, valamennyi felmérési és helyszínelő felmérési felügyelőséghez, a Budapest fővárosi, a kassai, pozsonyi és temesvári pénzügyigazgatóságokhoz, a kolozsvári kataszteri igazgatóságához, a zágrábi és északi felmérési vezetőségekhez és a m. kir. államnyomda igazgatóságához.) *Rendeletek, 1870–1897*. 23–24.

kell tenni, hogy az ott őrzött példányt javítani lehessen. A tisztviselő kötelessége, hogy a változásokat lehetőleg azonnal jelentse a feletteseinek.

A 13–24. rovatok nyilvántartása, a szolgálati minőségben beállott változásoknak és a szolgálati adatoknak – a vonatkozó pénzügyminiszteri rendeletek alapján történő – rögzítése a hivatali főnök feladata volt, akinek a változásokat azonnal és pontosan kell bevezetnie.

Ha a tisztviselőt áthelyezték, a törzskönyvi lapokat az új hivatalnak kellett azonnal átadni, halál, nyugdíjazás, szolgálatból kilépés esetén a Pénzügyminisztériumhoz kellett felterjeszteni. (Ez azt jelenti, hogy ilyen törzslapot csak a minisztérium iratanyagában találhat a kutató.)

A rendelet a félreértések elkerülése érdekében megjegyezte, hogy a már meglévő törzskönyvi lapok továbbra is érvényben maradnak, ha az új előírások miatt hiányosak, akkor a szükséges adatok pótlandók.

Az 1896. január 1-je után kinevezett azon tisztviselők, akik mérnöki műszerek beszerzésére voltak kötelezettek, 100 forintnyi műszerbeszerzési átalányban részesültek, és azt a kifizetés után a törzskönyvi lap 24. rovatába fel kellett jegyezni.¹¹

1896-ban az önálló működésre alkalmasnak látszó mérnöksegédet a felügyelőség vezetője saját hatáskörben megbízhatta próbafelvételek elkészítésével, amelyeket személyes felügyelete alatt végzett el, arról jegyzőkönyvet vettek fel, amelyet a minisztériumba kellett küldeni, a mérnöksegéd gyakorlati alkalmazhatóságára és elméleti szakképzettségére vonatkozó véleményes jelentéssel együtt. Csak a sikeres próbafelvétellel lehetett önálló műkö-

désre megbízást nyerni, annak megtörténtét miniszteri rendelet alapján a törzskönyvi lapba és a „minősítvényi” táblázatba is bejegyezték.¹²

A törzskönyvi lapok vezetésének pontosítására a 20. század első évtizedében is több (kör.) rendeletet bocsátottak ki, ezek nem mindegyike jelent meg a hivatalos közlönyökben, csak közvetlenül küldték meg az érintett (kataszteri) hivataloknak, így azok nem ismertek (széles körben).¹³ A Pénzügyminisztérium kataszteri felmérésért felelős ügyosztálya töredék iratanyagában megmaradt a rendeletek gyűjteményének 1849–1870 és 1906–1914 közötti (eredeti kötet számozás szerint: 1–2., 12–14.) kötetbe fűzött anyaga.¹⁴ Az ott fellelhető, a témához kapcsolódó és eddig a rendeletgyűjteményekben meg nem jelent rendeleteket e cikk végén modern helyesírással adom közre.

A kataszteri személyzet rendszeresített létszámába nem tartoztak bele a díjnokok, ők esküt nem, csak ünnepélyes fogadalmat tettek, róluk törzskönyvet 1898-tól vettek fel: „*III. A számvevőségek által a díjnokokra vonatkozólag szerkesztendő külön állománykönyvekbe a díjnokokra vonatkozó mindazon adatok bevezetendők, amelyek a tisztviselők állománykönyveibe a tisztviselőket illetőleg feljegyeztetni szoktak. Ezért a fogadalom letételén kívül a díjnokokat illető minden fontosabb változás is (napidíjmelés, áthelyezés, nyugdíjazás, elbocsátás) a számvevőséggel közlendő. Az állománykönyvek mellett a felfogadó főnökök tartoznak a díjnokokról törzskönyvet vezetni, melynek a tisztviselők szolgálati és minősítvényi táblázatainak 1. lapján foglalt adatokat kell feltüntetnie.*”¹⁵ Ezt később

11 Mérőműszer beszerzési átalány utalványozásáról. (Körrendelet valamennyi felmérési felügyelőséghez és kataszteri térkép-tárhoz, a zágrábi felmérési vezetőséghez, továbbá a m. kir. háromszögméreti számító hivatalhoz, a m. kir. államnyomda és a kolozsvári m. kir. kataszteri igazgatóságához.) 1896. évi 58069. szám. *Rendeletek, 1870–1897*. 57.

12 Az 1896. évben végrehajtandó felmérési műveleteknél az eddig kibocsátott szabványokon kívül figyelembe veendő intézkedések. (Körrendelet a m. kir. háromszögméreti számító hivatalhoz és valamennyi m. kir. felmérési felügyelőséghez.) 1896. évi 21488. szám. *Rendeletek, 1870–1897*. 228.

13 Így pl.: „Törzskönyvi lapokba minden jelentősebb dolog (még a felügy. bírságolások is) felsőbb rendelet bevarása nélkül azonnal bevezetendő. 130.975/1910. Felügy. 6759/1910.” Ez a rendelet csak mutatóból ismert: Az 1884–1915 között kiadott, a kataszteri felmérésre vonatkozó pénzügyminiszteri rendeletek idő- és abécérendben (a rendeletet megjelentető *Pénzügyi Közlöny* adatával) az MNL OL, S 92 No. 25/4. Országos kataszteri felmérés – alkalmazottak (Régi szolgálati és minősítési táblázatok, I, J, K nevétek) című kötetben található külön lapokon.

14 MNL OL, S 92 No. 23/1–5. Rendeletek gyűjteménye.

15 Az állami hivataloknál alkalmazott díjnokok szolgálati és anyagi helyzetének javításáról szóló 1897. évi XXIV. törvénycikk végrehajtása tárgyában. 1898. évi 927/P. M. szám. (Körrendelet a kebelbeli fő- és ügyosztályhoz, számvevőséghez s hivatalhoz és valamennyi m. kir. pénzügyi hatóságához és hivatalhoz.) *Pénzügyi Közlöny (=PK)*, 25. (1898) 14:685–688.

1.		S.			
2.		A felmérési tisztviselő			
3. Vezeték- és keresztnéve		Schmied Ottmár / Győri-re közt névváltoztatás állomány miniszterium 1904 évi május 6-ki 44670/1. rendelettel.			
4. Születési	helye	Győr sz. hiv. város.			
	éve és napja	1867 év október hó 29. év.			
5. Vallása		Róm. kath.			
6. Tanulmányai	végzett iskolák	Győri főgymnasiumi vizsgája is a selmeri bányán is az ottani akadémia			
	letett különös vizsgák	Hörös hadseregbeli tartalékos kir. vizsga.			
	egyéb ismeretek				
7. Nyelvismeretei	szóban	Magyar, német			
	írásban	Magyar			
8. Viszonya	a cs. és kir. közös hadsereghez	Tartalékos királyhelyettes a 31. gyalogezredben			
	a m. k. honvédséghez				
9. Állapota	nőtlen	nőtlen nős			
	nős, az esketés éve napja	1897 Febr. 3 ^{án}			
	özvegy				
10. Hitvesének	családi és keresztnéve	Schmied Olga			
	születési éve és napja	1871 Febr. hó 5 ^{én}			
	halálzási éve és napja				
11. Gyermekeinek	sor- szá- ma	n e m e	keresztneve	születési éve hó napja	halálzási éve hó napja
	1	leány	Olga	1898. június 5	
	2	fiú	Ottmár	1903. február 20	
	3	fiú	József	1905. június 12	
	4	leány	Erzsébet	1906. március 17	
	5	fiú	Zoltán	1909. február 7	
12. Foglalkozása az állami szolgálatba való felvétel előtt.		M. hiv. mérési mérési díjnok.			

h) az erkölcsösségről;

i) az aligazgató és az országos pénzügyigazgatóság megjegyzését.

Eddigi kutatásaink során ilyen minősítési táblázatot kitöltve nem találtunk.

A földadó szabályozásáról szóló 1875. évi VII. törvénycikk végrehajtását több pénzügyminiszteri rendeletben határozták meg. Az ország összes törvényhatóságaihoz címzett, a földadó-kataszteri munkálatok kiigazítása tárgyában 1876. július 29-én kibocsátott 37143. számú pénzügyminiszteri körrendeletben adták ki az *Utasítás a földadó szabályozásáról szóló 1875. évi VII. törvénycikk értelmében a kataszteri munkálatok kiigazítása céljából bejelentett térfogati adatok helyességének ellenőrzése végett alkalmazandó közegek és eljárás tárgyában* című szervezeti-eljárási rendelkezést.²⁰

Az előírás szerint a felmérési vezető feladata volt – különösen – „*a mérnökök szolgálati, illetőleg minősítvényi táblázatát elkészíteni és abba észrevételeit bejegyezni*”, amit minden év április 1-jéig kellett betérjeszteni a kataszteri igazgatóhoz, az utasítás VI. mintája szerint (21. § b/ pont, 23. § a/ pont). A központi felmérési felügyelő (a mérnöki személyzet személyi és szolgálati viszonya körül felmerülő kérdésekben a pénzügyminisztérium kataszteri ügyosztályának előadója, 10. §) egyik feladata volt „*a minősítvényi táblázatokat átvizsgálni, észrevételeit azokba bejegyezni s esetleg javaslatait azokra vonatkozólag a pénzügyminisztériumhoz betérjeszteni*”. (13. § b/ pont).

A táblázat hat oszlopból állt, amelybe az alábbi adatokat rögzítették (az oszlopok fejlécének szövege):

- „*Vezeték- és keresztnév, jelen szolgálati rang, haza, születésének helye, éve, hava és napja, életkor és vallás;*

- *Az összes szolgálatnak elősorolása a hivatalba történt első belépéstől kezdve a szolgálat jelen utolsó minőségéig, a letett eskü és élvezmények kitételével;*

- *Szolgálati idő;*

- *az egyes szolgálati minőségek szerint év / hó / nap;*

- *összesen 188...-ik évi hó utóljáig év / hó / nap;*

- *Nyelvismeret, szaktudomány, tulajdonságok és ismeretek;*

- *Kötelességteljesítés, képesség, alkalmazás, magaviselet minden tekintetben, erkölcsiség;*

- *Észrevételek.”*

A Pénzügyminisztérium 1877. február 19-én 58253. szám alatt valamennyi pénzügyi hatósághoz címzett körrendeletet bocsátott ki a szolgálati és minősítési táblázatok kiállítása tárgyában.²¹ A rendelet szerint a szolgálat érdeke megköveteli, hogy a táblázatok megbízhatóak legyenek, ezért valamennyi pénzügyi hatóságot arra utasították, hogy a tisztviselő első szolgálatba lépésekor töltsék ki a szolgálati rész rovatait, az eredeti táblázatot a hivatal főnöke őrizze meg, és azt folyamatosan vezesse úgy, hogy a tisztviselő szolgálati viszonyait (minőség, fizetés stb.) érintő minden változást „*ezen eredeti táblázatba folytatólagosan, mindig az illető rendeletekre való hivatkozással*” bejegyezze.

„*Hogy azonban a szolgálati és minősítési táblázatok minősítési rovata is mintegy folytonos és összefüggő képét nyújtsa a tisztviselő egész hivatalos működésének: azon minősítés, mely a tisztviselőről hivatalba lépése óta bármely okból először adatott, a fent jelzett eredeti minősítési táblázatba egész terjedelmében bejegyzendő, s így folytatólag minden minősítés, melyet a tisztviselő ezután bármi ok- vagy alkalomból nyert, hasonlóan minden oly mozzanat, mely a tisztviselő minősítésére vonatkozik, vagy arra való tekintettel érdeklél bír. Ha azután a tisztviselő oly kérelmet terjeszt elő, mely kérelmét tartalmazó beadványához szolgálati és minősítési táblázatot kell csatolni: az eredeti táblázatról egész terjedelmében a főnök által hitelesítendő másolat veendő, s ez a főnök által az alkalomszerű minősít-*

20 *Magyarországi rendeletek tára*, 10. (1876) 104. 21. §. b) bekezdés 417–474. (elérhető a Hungaricana Magyar Közgyűteményi Portálon). Az utasítás mintái csak a *Pénzügyi Közlönyben* közreadott rendeletben jelentek meg, PK, 3. (1876) 38:641–734., A VI. minta a 715–717. oldalakon található. A XVII–XX. minta a 39. számba kötve (oldalszámozáson kívül) jelent meg.

21 A szolgálati és minősítési táblázatok kiállítása tárgyában. 1877. évi 58.253. szám. PK, 5. (1878) 7:85–86.

téssel kiegészítendő, mely minősítés természetesen az eredeti táblázatba is felveendő. Ha a tisztviselő más hatósághoz neveztetik ki vagy helyeztetik át: az eredeti minősítési és szolgálati táblázat új főnökének küldendő át.”

Az újonnan bevezetett minősítési táblázatokat a már szolgálatban lévő tisztviselőkre lehetőség szerint, az újonnan alkalmazottakra pedig feltétlenül ezen a módon kellett elkészíteni. A rendelet arra is figyelmeztette a pénzügyi hatóságok főnökeit, hogy „a minősítések-nél személyes felelősség terhe mellett a legszigorúbb lelkiismeretességgel járjanak el.”

A Pénzügyminisztérium 1884 februárjában a szolgálati és minősítési táblázatok vezetését új alakban írta elő, mert az addigi alakja, továbbá a kitöltés és vezetés „nem felelt meg azon követelményeknek, hogy az említett táblázatokból az illető egyének összes szolgálati és személyes viszonyai s tulajdonságai részletesen és teljes hitelességgel kitűnjenek”.²² A rendelet új – a mellékletben közölt – nyomtatvány használatát követelte meg.

A szolgálat megkezdésekor a tisztviselőnek az összes okmányát be kellett mutatnia, és két példányban összeállított jegyzékben személyes adatait közölnie kellett. A szolgálati lap első oldalát (általános rovatok) a minősítésre jogosult főnök töltötte ki a rendelet részletes útmutatása alapján (milyen dokumentumok vagy adatközlés alapján veszi fel az adatokat stb.). A nyelvismeret rovatát dokumentumok hiányában csak hat hónap elteltével, az addigi tapasztalatok alapján kellett kitölteni. A rendelet szigorúan megtiltotta, hogy ezeket az adatokat maga a tisztviselő írja be. A szolgálati lap másolatát az állománykönyv vezetését végző számvevő osztálynak kellett beküldeni, amely az adatok rögzítése után a másolatot visszaküldte. A változásokat a tisztviselő kérvénye és bemutatott dokumentumai alapján ugyancsak a hivatalfőnök végezte, és a változásról értesítette az állománykönyvet vezető osztályt is.

A táblázat 2. oldala a szolgálat részletezését

tartalmazza, a változások (előléptetés, kinevezés, áthelyezés) azonnal bevezetendők, feltüntetve a megelőző minőségben töltött időt (mennyi év, hó, nap). Az eredeti példányban a szolgálati idő összesítése nem volt szükséges.

A táblázat 3. oldala a minősítéseké volt. „Ennek kitöltése az erre hivatott főnökök egyik igen szép, de nagy felelősséggel járó feladatát képezi, mert az igazságos és lelkiismeretes minősítéstől függ, hogy a kinevezés útján betöltendő hivatali állások olyanoknak adományoztasanak, akik arra érdemesek s akik az azokkal járó feladatoknak sikeresen megfelelni képesek.” Az értékelés számokkal történt, oly módon, hogy a minősített értékelését a többiekkel összehasonlítható módon tükrözze. A tisztviselőt minősíteni kellett, ha új főnök beosztottja lett, más alkalmazást kapott vagy ha képességeiben, alkalmazásában vagy magaviseletében előnyös vagy hátrányos változás mutatkozott.

A táblázatokat a hivatalfőnökök őrizték, és a tisztviselő áthelyezése esetén azt teljesen kitöltve az új hivatali főnökhöz küldték át.

A rendelet nemcsak az új alkalmazottakra, hanem a már alkalmazásban lévőkre is haldéktalanul elkészítendőnek írta elő az új táblázatok kitöltését, de utóbbiaknál csak az 1–2. oldalt kellett kitölteni. A régi minősítési táblázatokat hozzá lehetett fűzni az új nyomtatványhoz (eddig kutatásaink során ilyent nem találtunk). A szolgálati és minősítési táblázatokat minden szolgálati ágban bevezették, tehát ahol eddig ilyen nem készült, a továbbiakban ott is vezetni kellett. Az MNL OL-ban csak az 1884. évi rendelet alapján bevezetett nyomtatványon (84. rakt. szám) készült szolgálati és minősítési táblázatokat őriznek.²³

A díjnokok részére csak szolgálati bizonyítványokat állítottak ki, róluk szolgálati és minősítési táblázat nem készült.

1892-ben elrendelték, hogy a szolgálatban álló tisztviselők, altisztek és szolgák esetében a hivatalfőnökök a szolgálati táblázat észrevételi

22 A szolgálati és minősítési táblázatoknak új alakban leendő vezetése iránt. 1884. évi 241/P.M. szám. (Körrendelet valamennyi pénzügyi hatósághoz és hivatalhoz). PK, 11. (1884) 7:87–99.

23 A nyomtatvány jelzete: 84. rakt. szám. Nagy-medián V. A későbbiekben megkülönböztették az eredeti és másolati nyomtatványokat (84. a/ és b/ rakt. szám. Nagy-medián V.), valamint a külívet és a belívet. 1911-től a nyomtatvány fejlécébe részletesebb kitöltési útmutató került. Vö. MNL OL, S 92 No. 25–26. nyomtatványait.

rovatában a pályázó tisztviselő egészségi állapotáról is nyilatkozzanak.²⁴

A táblázatok vezetését a pénzügyminiszteri rendeletek a továbbiakban még több alkalommal finomították. 1893-ban – azért, mert a tisztviselők és alkalmazottak a hivatalos és személyes viszonyaikban bekövetkezett változásokat hiányosan és rendetlenül jelentették be, és emiatt az állománykönyv vezetése nem volt lehetséges – a korábbi rendeletek hatályon kívül helyezésével újraszabályozták a bejelentéseket. Az 1884. évi 241/PM rendelet szerinti táblázatok kitöltését írták elő, mintákat vezettek be az áthelyezések, változási kimutatások, fegyelmik bejelentésére.²⁵

1896-ban ismét a táblázatok hiányosságai, különösen a minősítések év végi bevezetésének elmaradása miatt szabályozták a kitöltést.²⁶ 1900-ban elrendelték, hogy a minősítési táblázatokat zárt borítékban küldjék be (adatvédelem!), minden tisztviselőről és díjnokról külön-külön, egymással össze nem fűzendő lapokon szerkesztve.²⁷ Ugyanebben az évben előírták, hogy „az áthelyezett tisztviselők szolgálati és minősítvényi táblázatait, valamint törzskönyvi lapjai a felmentésnek megtörténte után az illető hivatalhoz azonnal átteendő.”²⁸

1904-től a hivatalos eskü okmányának második példányát a szolgálati és minősítési

táblázathoz kellett hozzáfűzni és azzal együtt kellett őrizni.²⁹ 1907-től a mérnöki szakvizsga sikeres letételét az illető törzskönyvi lapjába, valamint szolgálati és minősítési táblázatába is be kellett vezetni.³⁰

1907-ben megszüntették az addig vezetett műszaki minősítvényi táblázatokat és egységes nyilvántartást vezettek be, a táblázatok másolatát április 1-jéig kellett a minisztérium számára megküldeni. 1910-ben az áthelyezések és új illetmények feltüntetéséről adott ki két körrendeletet a Pénzügyminisztérium. Ezek a rendeletek a *Pénzügyi Közlönyben* nem jelentek meg, szövegük így szinte ismeretlen, ezért a cikk végén a három rendeletet közreadom.³¹

A személyi nyilvántartások forrásértéke

A kataszteri személyzet minden tagjáról állományba kerülésekor készült egy törzskönyvi lap (díjnokokról csak ez), továbbá egy szolgálati és minősítési táblázat.

A törzskönyvi lap a személyről szólt, tartalmazta személyes adatait, állami szolgálatának fontosabb változásait (vagyis a ranglétrán előrehaladást és az egyes munkakörökben eltöltött időt), a fegyelmik, jutalmazások, egyéb állami szolgálatok, hosszabb betegségek és szabadsá-

24 A pénzügyi szolgálat körében megüresedett pályázatra bocsátott állások elnyeréseért folyamodók egészségi állapotának igazolása tárgyában. 1892. évi 37.146. szám. PK, 19. (1892). 14:743–744.

25 A pénzügyi hatóságok által az alárendelt tiszt személyzet létszámában saját hatáskörükben foganatosított vagy felsőbb rendelet folytán eszközölt kinevezésekre, áthelyezésekre, valamint a tisztviselők és alkalmazottak életviszonyaiban előforduló változásokra vonatkozó adatok bejelentése tárgyában. 1892. évi 86.362. szám. (Körrendelet valamennyi m. kir. pénzügyigazgatóságához, a fő- és székvárosi m. kir. adófelügyelőhöz és valamennyi pénzügyi hivatalhoz.) PK, 20. (1893) 9:263–268.

26 A szolgálati és minősítési táblázatok másolatainak felterjesztése és időközönkénti kiegészítése tárgyában. 1896. évi 82.215. szám. PK, 23. (1896) 31:669–671.

27 A minősítvényi táblázatok felterjesztése. 1900. évi 89115. szám. (Körrendelet a m. kir. háromszög mértéki számító hivatalnak, valamennyi felmérési felügyelőségnek és kataszteri térképtárnak s a kolozsvári kataszteri igazgatóság műszaki osztályának.) *Kataszteri Közlöny* (= KK), 10. (1901) 10:16.

28 A szolgálati beosztás kibocsátása és egyéb rendelkezések. 1900. évi 7412. szám. (Körrendelet a m. kir. háromszög mértéki számító hivatalhoz, valamennyi felmérési felügyelőséghez és kataszteri térképtárhoz, a zágrábi felmérési vezetőséghez és a kolozsvári kataszteri igazgatóság műszaki osztályához.) KK, 10. (1901) 5:5–6.

29 Az első hivatalos eskü kivételére jogosítottaknak kijelölése és az esküokmány megőrzésének módja tárgyában. 1903. évi 3833/P.M. szám. (Körrendelet valamennyi alárendelt hatóság és hivatalhoz.) PK, 31. (1904) 2:27–28. *Az Országos Kataszteri Felmérési ügykörére vonatkozó rendeletek gyűjteménye 1905. [1904!] évről*. Összegejtette: GÁNÓCZY SÁNDOR. Bp., 1905. 14. Megjelent: KK, 14. (1905) 12. szám után.

30 M. kir. pénzügyminisztérium, 117787. szám/1906. Szabályrendelet az országos kataszteri felmérésnél kataszteri mérnöki állások elnyerésére képesítő szakvizsga rendszerítése tárgyában. KK, 16. (1907) 10:218–224. Megjelent *A szakvizsga* című cikk (214–218.) mellékleteként.

31 Szolgálati és minősítvényi táblázatok felterjesztése tárgyában (minden év április végéig a régi műszaki minősítvényi táblázatok helyett). 3868/1907. Szolgálati és minősítési táblázatokba az áthelyezések az új illetmények feltüntetésével (a 2. oldalon) beirandók. 141.101/1910. felügy. sz. 6806/1910.

1. minta ^{241.} F.M. 1884. számhoz.

Eredetiek számára

Műveltség:

a) anyagiilag rendszeres viszonyok közt él-e? *igen*

b) minőségileg valamely képzésben részesült-e? *szépirodai művelés miatt*

c) jelenlegi állomáshelyén képzés van-e? *szépirodai művelés által*

d) van-e valamely mellékfoglalkozása? *nincs*

e) min. egyesületnek tagja, illetékes testület-e? *nincs*

f) az illetékes testület keretén belül áll. tanulmányi körökben részt vesz-e? *nem áll.*

Szolgálati és minősítési táblázat.

Győri
Név: *Schmidt Ottmár*

S z a l e t e t t						Vallás	Családi állapot (nőlen, nő, özvegy?) Feleség neve, nősülés helye és ideje	G y e r m e k e k		
év	hó	nap	ország	megye	község			nevei	születési ideje	el van-e látva vagy ellátatlan?
1867	október	29	Magyarország	Győr	Győr	rom. katol.	nős-nő Schäic Olga 1897. február 8. Mannabach	1. Olga 1898. június 5. 2. Ottmár 1903. február 20. 3. Tibor 1905. január 12. 4. Terézia 1906. január 17. 5. Kálmán 1909. február 7. 6. László 1911. augusztus 30.	el van látva hiányos hiányos hiányos hiányos hiányos	
Nyelvisméretetek:										
B e s z é l i:						í r:				
Tökéletesen: <i>magyarul</i>						Tökéletesen: <i>magyarul</i>				
Jól: <i>nem tud</i>						Jól: <i>/</i>				
Elég jól: <i>/</i>						Elég jól: <i>/</i>				
Kevésbé: <i>/</i>						Kevésbé: <i>nem tud</i>				
Végzett tanulmányok										
megjelölése						a bizonyítvány kelte, száma			A megtekintett bizonyítványok alapján igazolja:	
1. <i>Magyar nyelv és irodalom Győrött</i>						1891. július 25.			1. <i>Hörnyög</i>	
2. <i>Magyar nyelv és irodalom Győrött</i>						1891. július 25.			2. <i>Hörnyög</i>	
3.									3.	
4.									4.	
Letett szakvizsgálatok										
megjelölése						bizonyítvány kelte, száma			A megtekintett bizonyítványok alapján igazolja:	
1.									1.	
2.									2.	
3.									3.	
4.									4.	
5.									5.	
Az állami szolgálatba való belépés előtt mivel foglalkozott?										
<i>mint faadó</i>										
Hadkötelezettségének miként tett eleget?										
<i>mint tartalékos tölgyesgyalogos</i>										

■ Győri Ottmár szolgálati és minősítési táblázatának oldalai (MNL OL, S 92 No. 25/9. fol. 32–33.)

A szolgálat részletezése.											
1. A hivatali állás megjelölése	2. Végleges vagy ideigle- nes	3. Fizetés, lakpénz és egyéb járandó- ságok	4. Hol? (mely hatóság vagy hivatalnál)	5. A rendelet (mely hatóságból, mely szám és kelt alatt adatott ki)	6. Mely időtől kezdve			7. A szolgálati évek egyes mi- nőségek szerint			8. Jegyzet
					év	hó	nap	év	hó	nap	
műszaki díjazás	ideiglen	1 ft. havi díjazás	Or. orsz. ar. első hivatalnál	Földmérésügyi minisztérium, 1893. 1893. január 14. 4057	1893	február	1	2	-	26	Az első hivatalos eskü 1895 év február hó 27 napján tette le.
felmérési munkák	"	400 ft. szolgálati 240 ft. lakpénz	9. sz. felmérési felügyelőség	1895. március 16. 5843	1895	február	27	-	11	2	
mérnökszolgálat	ideiglen	200 ft. lakpénz 200 ft. lakpénz	6. sz. m. kir. felmérési felügyelőség	1896. január 10. 1763	1896	február	1	1	5	-	
"	"	600 ft. fizetés 200 ft. lakpénz 200 ft. lakpénz	"	1897. július 14. 4721	1897	július	1	2	3	-	
"	"	700 ft. fizetés 200 ft. lakpénz 200 ft. lakpénz	"	1899. március 10. 82374	1899	október	1	1	2	15	
mérnöki	"	1000 ft. fizetés 400 ft. lakpénz 400 ft. lakpénz	"	1900. március 10. 94218	1900	december	16				
"	"	1000 ft. fizetés 400 ft. lakpénz 400 ft. lakpénz	"	1903. január 1. 112309	1903	január	1	3	9	15	györgy keményes kereszt: györgy 1903. március 10.
"	"	1000 ft. fizetés 400 ft. lakpénz 400 ft. lakpénz	"	1903. január 1. 1903	1903	január	1				györgy 1903. március 10.
tervezési	"	2200 400 1000 800	9. sz. m. kir. felügyelőség	P. m. 1898 m. 1898. 26 81. 856 febr. 1908 IX	1908 IX		1	-	9	16	1908. március 10. 1908. március 10. 1908. március 10.
tervezési állami munkák elvégzése	ideiglen	4000 ft. fizetés 800 ft. lakpénz 1200 ft. lakpénz	kispest	1909. március 10. 112309	1909	június	16				1908. március 10. 1908. március 10. 1908. március 10.
"	"	1000 ft. fizetés 400 ft. lakpénz 400 ft. lakpénz	"	1911. június 15. 23391 P. m.	1911	június	1	9	6	15	1908. március 10. 1908. március 10. 1908. március 10.
"	"	1000 ft. fizetés 400 ft. lakpénz 400 ft. lakpénz	"	1917. augst. 1. 5988 P. m.	1917	június	1				1908. március 10. 1908. március 10. 1908. március 10.
"	"	1000 ft. fizetés 400 ft. lakpénz 400 ft. lakpénz	"	1918. augst. 24. 6.011 P. m.	1918	augst.	24				1908. március 10. 1908. március 10. 1908. március 10.
állami földmérési munkák elvégzése	"	5000 ft. fizetés 1000 ft. lakpénz 1000 ft. lakpénz	22. földmérési felügyelőség	1919. február 23. 9692 P. m.	1918	II	31				1908. március 10. 1908. március 10. 1908. március 10.
n.a.	"	5000 ft. fizetés 1000 ft. lakpénz 1000 ft. lakpénz	n.a.	1924-2112 P. m.							1908. március 10. 1908. március 10. 1908. március 10.
n.a.	"	5000 ft. fizetés 1000 ft. lakpénz 1000 ft. lakpénz	állami 22. földmérési felügyelőség								1908. március 10. 1908. március 10. 1908. március 10.

M i n ő s í t é s								
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	
Felfogás	Itélő- tehetség	Szorgalom	Előadás	Szakképzettség	Maga- viselet	A minősítés	Megjegyzések	
I. gyors	I. éles	I. fáradszalan	I. igen szabatos II. értelmes III. érthető IV. zavart	I. alapos, tar- jékos II. kiterjedt III. elég IV. elégtelen	I. példás II. kifogás- talan III. kifogá- solható	kiállítójának aláírása és tisztí minősége		
II. jó	II. helyes	II. buzgó		mely ügyekben?		kelte		
III. kellő	III. kellő	III. kellő	szóbeli írásbeli					
IV. gyenge	IV. gyenge	IV. elégtelen						
I	II	II	I II	II	felismeri	1903 II/1	Hörny László felügyelő	
I	I	I	I I I	I	felismeri, nyelvi helyes.	1905 II/21	Gardonyi János felügyelő	
I	II	I	I I I	II	mind föld- mérési	1904 II/26	Vincz János felügyelő	
I	II	II	I I I	I	" "	1908 II/7	Vincz János felügyelő	
I	I	II	I I I	I	" "	1909 II/9	Vincz János felügyelő	hivatalvesztés alkalmasnak bizonyult
I	I	I	I I I	I	alkalmas, állami munkánál teleph. gond- noktanácsnok.	1914 II/24	Pálfi János min. elnök hely. min. elnök hely.	
I	I	I	I I I	I	" "	1918 XII/15	Pálfi János min. elnök hely. min. elnök hely.	
Városszalmon					hivatalvesztés helyettes. kezdőkben	1920 IV.2	Patasthy min. elnök	hivatalvesztés minden tekintetben alkalmas. 1920 IV.2. Patasthy
I	I	I	I I I	I	felismeri, nyelvi helyes, hivatalvesztés kezdőkben	1921 IV.5	Patasthy min. elnök	A hivatalvesztés kezdőkben, nem megoldható, csak számon tartás kezdőkben.
					2.22. földmérési felügyelő hely. vezé- rőben	1928 XII/28	Felügyelő min. elnök	Hivatalvesztés hivatalvesztés igen, alkalmas. 1928 IV.5. Patasthy min. elnök
566/P.M./1925. máj. 8. ai legfeljebb elismerés								A támogatási ügyek és O.F.B. miniszteri munkálatainak vég- látását hivatalos munkával végeztet- te. Hivatalvesztés igényes. Pály 1930

gok, pénzsegélyek, tartozások, fizetési terhelések, tisztai biztosíték, valamint a növendékek és segédek számára előírt képzések adatait.

A szolgálati és minősítési táblázat a személyi szakmai munkájáról szól, ezért ebben – az azonosításhoz szükséges személyi adatok mellett, amelyek tehát megegyeznek az előző nyilvántartás adataival – a letett szakvizsgák, a szolgálat igen alapos részletezése és a szakmai minősítések szerepelnek.

A törzskönyvi lapot először az újonnan alkalmazott tisztviselő töltötte ki, a táblázatot viszont a felmérési vezető. Az adatokat a bemutatott okmányok alapján vették fel, mindkettőt két példányban állították ki, az egyiket a hivatalfőnök őrizte, a másikat a Pénzügyminisztériumba küldték be. A változásokat azonnal rögzíteni és arról a minisztériumot is értesíteni kellett, ahol a számvevőségi osztály a változásokat átvezette, az évente beküldött másolati szolgálati lapokat visszaküldte (tehát az eredeti lapok a főnökségnél voltak, a megváltozott adatok közlésére pedig a másolati példányt használták). A két nyilvántartást nem vezették mindig kielégítően, ezért több alkalommal utasították a vezetőket a pontos és azonnali változásrögzítésre. A felveendő adatok köre is bővült (pl. műszerbeszerzési átalány feljegyzése, tanfolyam alóli felmentés, eskü szövegének elhelyezése). Ha valakit áthelyeztek, a nyilvántartásokat az új vezetőnek átküldték, kilépés, nyugdíjba vonulás, elhalálozás esetében pedig a minisztériumnak küldték be az addig a hivatalfőnök által vezetett és őrzött eredeti lapokat is. Ez az oka annak, hogy a Pénzügyminisztérium kataszteri ügyosztályának töredék iratanyagában a törzskönyvi lap és a szolgálati és minősítési táblázat eredeti és másolati példányai is megtalálhatók.

Azzal együtt, hogy bár a kitöltés pontosságára és fegyelmezett vezetésére vonatkozó, ismétlődő rendeletek azt a benyomást kelthetik, hogy a nyilvántartásokat nem vezették megfelelően, a fennmaradt nyilvántartási lapok igen jelentős, sok esetben máshonnan ilyen pontosan vagy részletezőn be nem szerezhető személyes és karrieradatot tartalmaznak, ezért ennek a személyi nyilvántartásnak a forrásértéke kimagasló.

1.

A Magyar királyi Pénzügyminisztérium 3868/1907. számú körrendelete a m. kir. háromszögélő hivatalnak, va- lamennyi felmérési felügyelőségnek és kataszteri térképtárnak, továbbá a ko- lozsvári kataszteri igazgatóságának és a besztercei m. kir. erdőigazgatóságának

Az országos kataszteri felmérésnél alkalmazott tisztviselőkről és díjnokokról a D. 39., 73. és 74. leltári számú nyomtatványokon eddig vezetett *műszaki minősítvényi táblázatoknak* további szerkesztését és felterjesztését ezennel beszüntetem és a minősítések körül jövőben követendő eljárás egyöntetűsége céljából a következőket rendelem:

1.) A felmérési tisztviselők (felmérési növendékek) minősítései jövőben kizárólag az 1896. évi november hó 16-án 82.215 (Pénzügyi Közlöny 1896. évfolyam 31. sz.), illetve az 1899. évi június hó 8-án 46.640. számok alatt kelt rendeletek értelmében minden egyes tisztviselőre (felmérési növendékre) nézve külön-külön szerkesztendő „*Szolgálati és minősítési táblázat*”-ok eredeti példányain vezetendők s azoknak *másolatai* tekintettel az alábbi 3. pontra, jövőben minden évi április hó végéig ide felterjesztendők.

2.) Az előbb hivatkozott 1899. évi 46.640. számú rendelet alapján már felfektetett s ott őrzött eme táblázatok eredeti példányai még a fenti 1896. évi 82.215. számú rendelet 4. e) és f) pontjaiban foglaltakhoz képest, a cím felett és a harmadik oldal 8. rovatában, különös tekintettel az illetőknek az országos kataszteri felmérési szolgálat szempontjából való kiválóbb alkalmazhatóságára, képességére s mindama figyelemre méltóbb egyéb körülményekre, melyek a 3. oldalon lévő 1–7. rovatokban kifejezésre nem jutnak, a valóságnak megfelelően kiegészítendők.

Az így kiegészített táblázatok másolatai legkésőbb *f. évi április hó végéig* ide felterjesztendők.

3.) A szolgálati és minősítési táblázatok másolatai annak idejében mindenkor *kiadatni fognak* a végből, hogy a hivatali főnökök azokat az ott őrzött eredeti táblázatokban foglalt

időközi bejegyzésekkel és újabb minősítésekkel kiegészítsék és ennek megtörténte után az 1. pontban kitett határidőig ide felterjesszék.

Ezen másolatokkal együttesen mindenkor felterjesztendő a felméréshez időközben újonnan kinevezettek nézve felfektetett szolgálati és minősítési táblázatokról készített hasonló másolatok is.

4.) A felmérési és irodai díjnokokról szolgálati és minősítési táblázatok nem vezetendők; működésükre és szolgálatbani alkalmazhatóságukra nézve azonban tartoznak a hivatali főnökök a felmérési tisztviselők szolgálati és minősítési táblázataik másolatainak az 1.) illetve 3.) pontban megállapított határidőben való felterjesztése alkalmával, kísérő jelentésekben tüzetesen nyilatkozni.

Amennyiben pedig a díjnokok, illetve az ideiglenes alkalmazottak valamelyikére nézve a felmérési szolgálatra alkalmatlan, meg nem felelő volta megállapított, akkor erről *késedelem nélkül* – tekintettel az 1872. évi december hó 12-én 60.053. sz. a. kelt rendeletre is (Felm. Rend. gyűjt. 3. oldal)³² – *külön* kimerítő véleményes jelentés teendő.

5.) Jelen rendeletem a D 48. és 28. raktári számú nyomtatványon felfektetett *törzskönyvi lapoknak* érvényben tartását és tovább vezetését nem érinti.

6.) A kezdetben említett műszaki minősítvényi táblázatok meglévő házi példányai meghagyandók és gondosan megőrzendők.

7.) Ezen műszaki minősítvényi táblázatok D. 39., 73. és 74. számú nyomtatványainak még meglévő leltári készlete kiselejtezendő s jelen rendeletemre való hivatkozással a D. leltári számadásban törlendő.

Budapest, 1907. január 24-én.

A pénzügyminisztérium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök helyett:
Kupecz [Ödön]
államtitkár

MNL OL, S 92 No. 23/3. Rendeletek gyűjteménye, 1906–1908. magyarul: 822–825., magyarul és horvátul: 543–547.

2.

A Magyar királyi Pénzügyminisztérium 141.101/1910. számú körrendelete A m. kir. [...] ³³

A felmérési tisztviselők és díjnokok törzskönyvi lapjai, illetve az előbbieket szolgálati és minősítési táblázatai szükségszerű helyes vezetése iránt s a rendelkezésekben az önértőleg teljesítendő bejegyzésekre való fölösleges utalás mellőzhetővé tétele végett a következőket rendelem:

Felmérési tisztviselők és díjnokok törzskönyvi lapjaiban az illetőket érdeklő összes jelentősebb adatok, intézkedések pontosan nyilvántartandók, illetve rendszeresen bevezetendők.

Irányadóul szolgáljon erre nemcsak az azokban meglévő rovatos előírás, hanem mindenekfelett azon szempont, hogy a törzskönyvi lap az illető szolgálatának teljes mutatólappja.

Bejegyzendő tehát az illető szolgálata tekintetéből a rovatos előíráson felül egyéb intézkedés is, mint: szolgálati elismerés, észrevétel, bírságolás, kiigazítási költségekben való elmarasztalás, különleges megbízás, ennek tartama, rendkívüli illetmények stb. A felmérési hivatalok által saját hatáskörben történt rendbírságok és egyéb jelentősebb intézkedések ugyancsak bejegyzendők.

Ha a bejegyzésekre rovat vagy hely rendelkezésre nem állna, akkor a bejegyzések a második és harmadik oldal közé beragasztott fehér papírlapon eszközözendők.

A törzskönyvi laptól mint mutatólaptól a tisztviselőkre nézve vezetendő szolgálati és minősítési táblázat érdemben eltér azáltal, hogy rovataiba való szabályszerű bejegyzéseken felül a „Jegyzet” rovatba a minősítéssel kapcsolatos jellemzésen felül csak a jogerős fegyelmi határozatok s ezek esetleges törlései jegyzendők be, míg a közigazgatási úton történt megtorló intézkedések stb. bejegyzése itt mellőzendő.

Megjegyzem azonban, hogy az utóbb említett táblázatok második oldalán az alkalmaztatás, kinevezés, magasabb illetmény utalványozáson felül az áthelyezések is az új illetmények feltüntetésével bejegyzendők, továbbá hogy áthelyezés

³² Rendeletek, 1870–1897. 3.

³³ A címzetti kör a szövegben nincsen megadva, vagy az 1., vagy a 3. közölt rendelet címzetti körével azonos.

esetén a harmadik oldalon minősítés akkor is teljesítendő, ha a rend szerinti minősítéstől huzamosabb idő (több hónap) eltelt, avagy az utolsó minősítés máskülönben is módosítást kíván.

Úgy a törzskönyvi lapba, mint a szolgálati és minősítési táblázatba a szükséges bejegyzések itteni rendelkezés nélkül teljesítendők.

Hivatalfőnökök törzskönyvi lapjai, valamint szolgálati és minősítési táblázatai a Pénzügyminisztériumban vezetettek, s ezért, ha tisztviselő hivatalvezetéssel megbízatik, szóban forgó lapja és táblázata rendszerint hivatali elődje által lezárt borítékban késedelem nélkül felterjesztendő.

A tisztviselőknek és díjnokoknak áthelyeztetése alkalmával törzskönyvi lapjaik, valamint szolgálati és minősítési táblázataik az illető hivatalnak azonnal átadandók, nyugdíjazás, szolgálatbóli kiválás, elhalálozás eseteiben pedig a Pénzügyminisztériumnak felterjesztendők.

Egyebekben a törzskönyvi lapok vezetését szabályozó 1877. évi 20657. és 1891.³⁴ évi 99466. számú, a szolgálati és minősítési táblázatokat illetőleg az 1899. évi 46640. és 1907. évi 3868. szám alatt kiadott rendeletek határozmányai pontosan betartandók.³⁵

Díjnokokról külön törzskönyvek s az illetékes számvevősegnél állománykönyv vezetését, illetve e végből alkalmazásba vételnél előírt törzskönyvi lap felterjesztését illetőleg, a az 1898. évi 927/PM számú körrendeletre (PK 1898. évf. 14. szám) utalom.

A törzskönyvi lapok általában a D. 48., díjnokokra nézve külön III. 28–29., illetve 67–68. számú, míg a szolgálati és minősítési táblázatok V. 84., illetve Horvát-Szlavónországokban V. 86–87. rakt. számú nyomtatványon állítandók ki.

Mindezek helyes ellátásáért az illető hivatalfőnökök személyesen felelősek.

Budapest, 1910. december 19.

A miniszter megbízásából
Benkó [Gyula]
miniszteri tanácsos

MNL OL, S 92 No. 23/4. Rendeletek gyűjteménye, 1909–1911. fol. 380–381.

3.

A Magyar királyi Pénzügyminisztérium 130.846/1910. számú rendelete A m. kir. felmérési felügyelőségnek

Az 1898. évi május 16-án 927/PM szám alatt kelt körrendelet (lásd Pénzügyi Közlöny 1898. évf. 14. számát) és az 1910. évi december hó 19-én 141.101. szám alatt kelt rendelet kapcsán meghagyom a [felmérési felügyelőségnek], hogy a jelenleg alkalmazásban álló felmérési, műszaki, irodai és irodai díjnokok törzskönyvi lapját a III. számú nyomtatvány felhasználásával (amennyiben eddig el nem készült és fel nem terjesztett volna) három (3) példányban azonnal állítsa ki, annak két (2) példányát ide terjessze fel, harmadik példányát pedig saját használatára tartsa vissza.

Előfordult szabályellenes eljárás megszüntetése végett pedig figyelmeztetem a [felmérési felügyelőséget], hogy díjnokokkal csakis kétheti szolgálat után tetesse le a hivatkozott körrendelet B mintája szerinti fogadalmat.

Ezt a fogadalmat két példányban állítsa ki, egyik példányt a fogadalmat tevőnek kézbesítse, másik példányát pedig a saját használatára ott visszatartott törzskönyvi laphoz csatolja.

Ha az alkalmazásba vett díjnok az állami szolgálat más ágazatából lép át az országos kataszteri felmérés szolgálatába, és előbbi szolgálatában már fogadalmat tett: újabb fogadalmat letételét mellőzze, de ezen körülményt az illető törzskönyvi lapjának megfelelő rovatába jegyezze be, a fogadalmat már korábban történt letételét pedig jelentse fel.

Budapest, 1911. január 11.

A miniszter megbízásából
Antalfy [Andor]
penzügyi főtanácsos

MNL OL, S 92 No. 23/4. Rendeletek gyűjteménye, 1909–1911. fol. 386.

34 Helyesen: 1892.

35 Az egyes rendeletek megjelenési helye: 20657/1877.: *Rendeletek, 1870–1897.* 4–5.; 99466/1892.: *Rendeletek, 1870–1897.* 23–24. 46.640/1899.: szövege nem ismert; 3868/1907.: vö. az 1. most közölt rendelet.